

ПРОУЧВАНЕ ОТНОСНО РАЗПОРЕЖДАНИЯТА ЗА ДИНАМИЧНО БЛОКИРАНЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРИЛАГАНЕ НА ПИС
СЪБИРАНЕ НА СЪДЕБНА ПРАКТИКА

КРАТКО ИЗЛОЖЕНИЕ

Настоящото проучване и събиране на съдебна практика, предоставят преглед на разпореденията за статично и динамично блокиране в ЕС и обхванатите от проучването държави членки (ДЧ). Обобщението е на базата на въпросници и сравнителен преглед на съдебната практика и правната рамка в обхванатите от проучването държави членки.

Правното основание на разпореденията за блокиране е член 18, параграф 1 от Директивата за електронната търговия, член 8, параграф 3 от Директивата за информационното общество и член 11 от Директивата относно упражняването на права върху интелектуалната собственост (IPRED). Съвместимостта на разпореденията за блокиране с правото на ЕС е потвърдена от редица решения на Съда на Европейския съюз (Съда на ЕС), които също така подпомагат наличността на разпореденията за динамично блокиране. Макар обаче във всички обхванати от проучването държави членки да има статични разпоредения за блокиране, с динамичните разпоредения за блокиране това не е така или най-малкото наличността им все още не е изпитана в съдилищата на някои обхванати от проучването държави членки.

Наличността на статичните и динамичните разпоредения за блокиране до голяма степен зависи от правилния **баланс между правата и интересите** на лицата, засегнати от мерките. Това балансиране се постига, като се вземат под внимание различните основни права и цялостната пропорционалност на разпореденията. Като цяло разпореденията за статично и динамично блокиране следва да са налични според доктрината за „справедлив баланс“ между основните права, само ако те са строго насочени към прекратяването на дадено нарушение и ако не накърняват непропорционално основни права, не налагат „прекомерни задължения“ на посредниците и спомагат за преодоляване на риска, свързан с прекомерно и недостатъчно блокиране.

Изискванията за получаване на **разпоредение за блокиране** са различни в обхванатите от проучването държави членки. Все пак обаче има някои общи изисквания и процедурни правила, които се прилагат в повечето обхванати от проучването държави членки, включително необходимостта да се докаже статутът на титуляря на правата и собствеността върху правата, да се представят доказателства за предполагаемо нарушение, пропорционалност, целесъобразност и/или логичност на поисканата мярка.

Разпоредения за динамично блокиране са издадени в повечето обхванати от проучването държави членки, включително Дания, Ирландия, Испания, Италия, Нидерландия, Обединеното кралство, Франция и Швеция. Досега обаче броят на издадените разпоредения за динамично блокиране в обхванатите от проучването държави членки е ограничен. В повечето обхванати от проучването държави членки не съществува изрично законово понятие за разпоредения за динамично блокиране. Затова съдилищата издават разпоредения за динамично блокиране и определят техните изисквания, въз основа на разширително тълкуване на вече съществуващите норми. Като подвид на разрешените за динамично блокиране някои от обхванатите от проучването държави членки (Ирландия, Испания и Обединеното кралство) предоставиха **разрешения за блокиране в реално време** с основната цел да ограничат

нарушенията на правата на (спортни) събития на живо. В други обхванати от проучването държави членки не са налични разпореждания за блокиране в реално време или най-малкото тяхната наличност все още не е тествана в съда.

Що се отнася до **обхвата на разпорежданията за динамично блокиране**, предметът, целевите посредници, целевите уебсайтове, временният и териториалният обхват варират в различна степен в обхванатите от проучването държави членки. Нарушаването на авторско право е основната цел на тези мерки в обхванатите от проучването държави членки, но изглежда не съществува специфично ограничение на предмета, който може да бъде в обхвата на динамично разпореждане. По подобен начин, въпреки че разпореждания за динамично блокиране обичайно се издават срещу доставчици на услуги за интернет достъп в повечето обхванати от проучването държави членки, тези мерки могат да се използват срещу всяка страна, която се счита за посредник, съгласно член 8, параграф 3 от Директивата за информационното общество и член 11 от Директивата IPRED. В повечето обхванати от проучването държави членки няма ограничения върху броя на уебсайтовете, които могат да бъдат блокирани. В повечето обхванати от проучването държави членки разпорежданията за динамично блокиране или тяхната продължителност не са законово регулирани, но тези мерки могат да бъдат ограничавани във времето чрез съдебни решения. Като цяло с разпорежданията може да се налага блокирането на съдържание независимо от местоположението, където е извършено нарушение, или местоположението на потребителите, които осъществяват достъп до съдържание, което нарушава права, при условие че дейностите са насочени към потребители и ползватели на интернет от държавите членки (ДЧ).

Няма специфични процедурни правила относно изискванията за **доказателство** за разпорежданията за статично и динамично блокиране в обхванатите от проучването държави членки и за тяхната допустимост.

Изпълнението на разпорежданията за блокиране е съсредоточено главно върху технически решенията и разходите, свързани с изпълнението. В повечето обхванати от проучването държави членки в разпореждането обикновено се посочва техническото решение, което трябва да се приложи. Ако това обаче не е така, както например в Дания, Испания, Италия, Франция и Швеция, съдилищата може да предлагат технически решения с цел спазване на обхвата на разпореждането. Най-често прилаганите технически решения с разпореждания за блокиране в обхванатите от проучването държави членки са блокиране по интернет протокол (IP адрес) и блокиране на системата за имена на интернет домейни (DNS). Обхванатите от проучването държави членки подхождаха доста непоследователно към разпределянето на разходите, свързани с изпълнението на мерките за блокиране. В голямата част от обхванатите от проучването държави членки посредниците поемат разходите, свързани с изпълнението на разпореждане на блокиране. В по-малко обхванати от проучването държави членки разходите може да бъдат споделяни между посредника и титулярите на права или да се присъждат само на посредниците.

Последващите действия, свързани с разпорежданията за динамично блокиране, изпълняват важна роля в ефективността на мерките и цялостния баланс на интереси. В някои обхванати от проучването държави членки са налични специфични процедури за подновяване, актуализиране или разширяване на разпорежданията за статично и динамично блокиране, докато в други те не са налични. В този контекст изглежда няма специфични разграничения между процедурните правила за подновяване и актуализиране на статични и динамични разпореждания измежду обхванатите от проучването държави членки. Освен това в обхванатите от проучването държави членки не е налична специфична процедура за преобразуване на разпореждане за статично блокиране в такова за динамично. Вместо това

трябва да бъде стартирана нова процедура по същество. Освен това в повечето от обхванатите от проучването държави членки е предвидено принудително изпълнение на заповедта, глобите и периодичните санкции. И накрая във всички обхванати от проучването държави членки в рамките на традиционните гражданскопроцесуални разпоредби са налични средства за защита с цел оспорване на разрешенията за блокиране. Средствата за защита обикновено са на разположение на посредниците и предполагаемите нарушители, засегнати от разпореджането. В няколко обхванати от проучването държави членки тези средства за защита са на разположение и на засегнатите индивидуални ползватели на интернет, в други от тях чрез колективни действия.

След обсъждане на **извънтериториалния обхват на разпоредженията** срещу онлайн посредниците в най-новата съдебна практика на Съда на ЕС е заключено, че правото на ЕС не налага или забранява мерките, които се прилагат в целия свят. Вместо това националните съдилища могат да решат дали биха могли да наложат извънтериториални разпореджения според своето балансиране на основните права и прилагане на международните норми. В този контекст разпоредженията за блокиране трябва да бъдат целенасочени и специфични, а териториалният им обхват да не е по-широк от необходимото за постигане на целите им според балансирането на основните права и международното право, включително доктрината за взаимно уважение.

Съдебната практика, свързана със статично и динамично блокиране, показва множество случаи на **правна обвързаност** между националните съдилища на различните обхванати от проучването държави членки. Правните обвързаности могат да се считат за форма на неофициално трансгранично сътрудничество и възникват, когато националните съдилища се позовават на съдебни решения в други юрисдикции.

Допълнителен важен фактор за оценяване на наличността, обхвата и пропорционалността на разпореджането за блокиране е неговата **ефективност** да намали разпореджането. Ефективността на разпоредженията за блокиране в повечето обхванати от проучването държави членки обикновено не се оценява изрично. За ефективността може да не е необходим успех на 100%, стига средството за защита сериозно да разубеждава ползвателите на интернет от това да осъществяват достъп до нарушаващо закона съдържание. В определени юрисдикции ефективността се счита за допълнително изискване, което обосновава целенасочените и специфични разпореджения за блокиране, с които се постига справедлив баланс на основните права и се налагат пропорционално, а не прекомерни задължения за доставчиците на достъп и други посредници.

Обобщението на разпоредженията за статично и динамично блокиране в ЕС и в обхванатите от проучването държави членки показва сложна мрежа от подходи в държавите членки на ЕС, която понякога е трудно да бъде разгадана. В този контекст настоящото проучване осигурява набор от ключови констатации, които могат да послужат за справка за последващо разработване на политики и практики в тази сфера.